

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Затверджено
Вченою радою
Запорізького національного університету
протокол № 24 від 27.09 2022 р.
Голова Вченої ради, ректор
М. О. Фролов

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
ступеня доктора філософії

Укладач:

Зубцова Ю.Є., доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, кандидат педагогічних наук,
доцент

Погоджено:

Проректор з наукової роботи

Проректор з науково-педагогічної роботи

Зав. відділу аспірантури і докторантури

Г. М. Васильчук

Ю. О. Каганов

О. П. Єфіменкова

Запоріжжя 2022

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна, вечірня, заочна форми навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта	вибіркова
		Цикл професійної підготовки
Змістових модулів – 5	Спеціальність 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 90		2-й
Освітньо-наукова програма <u>«Професійна освіта»</u>		Лекції 16 год.
		Практичні 16 год.
Рівень вищої освіти: третій (доктор філософії)		Самостійна робота
		58 год.
		Вид підсумкового контролю: залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Методика викладання педагогічних дисциплін» є оволодіння знаннями про суть і структуру педагогічного процесу у ЗВО, особливості, принципи, методи та форми його організації; формування у здобувачів компетентностей, які здатні забезпечити оптимальне та науково-обґрунтоване викладання навчальних дисциплін педагогічного профілю.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання педагогічних дисциплін» є:

- оволодіти понятійним апаратом дисципліни;
- усвідомити внутрішні механізми освітнього процесу у закладі вищої освіти;
- формувати вміння планувати та реалізовувати на практиці різні форми, методи, засоби навчання, враховуючи специфіку спеціальності;
- засвоїти методологічні і теоретичні основи викладання на сучасному етапі розвитку вищої освіти;
- оволодіти організаційними формами, технологіями і методами навчання у вищій школі;
- поглибити знання з культури педагогічного спілкування викладачів вищої школи.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні досягти таких програмних **компетентностей і програмних результатів навчання**:

Програмні компетентності	
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу нових та комплексних ідей
ЗК 2	Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях
ЗК 7	Здатність до організації та проведення навчальних занять зі здобувачами вищої освіти зі застосуванням сучасних освітніх технологій та інноваційних методів навчання; об'єктивного оцінювання здобутих результатів навчання
СК1	Здатність виокремлювати актуальні проблеми розвитку сучасної системи освіти, навчання і розвитку студентів
СК2	Здатність моделювати інноваційне освітнє середовище та конструювати зміст, форми, методи та засоби навчання у вищій школі
СК7	Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності у галузі освіти
Програмні результати навчання	
ПРН 5	Використовувати знання з організації освітнього процесу у закладі вищої освіти; володіти сучасними інноваційними технологіями та методами викладання; застосовувати критерії та способи оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у викладацькій діяльності.
ПРН 7	Оволодіти сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності; здійснювати абстрактний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей; демонструвати відданість їх розвитку у передових контекстах професійної та наукової діяльності.
ПРН 12	Організовувати та проводити навчальні заняття із здобувачами вищої освіти з використанням сучасних освітніх технологій та інноваційних методів навчання; здійснювати об'єктивне оцінювання здобутих результатів навчання; відповідати за якість освітнього процесу та результати навчання здобувачів вищої освіти.
ПРН 18	Виокремлювати актуальні проблеми розвитку сучасної системи освіти, навчання і розвитку студентів, володіти знаннями щодо формулювання наукового апарату дослідження.
ПРН 19	Здійснювати моделювання інноваційного освітнього середовища та конструювати зміст, форми, методи та засоби навчання у вищій школі.
ПРН 24	Знати та розуміти специфіку професійної діяльності у галузі освіти, в тому числі вміння здійснювати змістовну взаємодію та організовувати діалогічне спілкування з суб'єктами освітнього процесу, володіти засобами особистісного, професійного самовираження, протистояти професійним деформаціям особистості тощо

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. *Методологічні основи викладання фахових навчальних дисциплін у процесі підготовки здобувачів у закладі вищої освіти*

Тема 1. *Методика викладання педагогічних дисциплін як наука та навчальна дисципліна*

Поняття про науку та її особливості. Педагогічні науки та наукові дисципліни. Навчальна дисципліна, її сутнісні характеристики. Методика як предметна дидактика. Особливості методики викладання педагогічних дисциплін.

Тема 2. *Зміст фахової підготовки педагога у закладі вищої освіти*

Вища професійна підготовка в Україні. Система стандартів вищої освіти України. Зміст професійної освіти. Навчальний план підготовки педагогів як вияв етапного рівня змісту професійної освіти. Відображення змісту навчальних дисциплін у робочих програмах. Текстове відображення змісту навчальних дисциплін.

Змістовий модуль 2. *Дидактичні основи викладання фахових навчальних дисциплін у процесі підготовки здобувачів у закладі вищої освіти*

Тема 3. *Загальнодидактичні засади процесу навчання у закладі вищої освіти*

Сутність процесу навчання у ЗВО. Функції та принципи навчального процесу у ЗВО. Викладання й учіння як складові системи навчання. Домінуючі типи навчання у ЗВО.

Тема 4. *Організаційні особливості процесу навчання в умовах ЗВО. Викладачі та студенти як суб'єкти освітнього процесу ЗВО*

Основні форми навчання у ЗВО. Різноманітність форм організації навчання у ЗВО. Особливості предметно-курсової системи навчання, її відмінність від інших систем навчання. Кредитно-модульна система організації освітнього процесу у ЗВО. Вимоги до викладача ЗВО. Студент як об'єкт і суб'єкт освітнього процесу. Взаємовідносини викладачів і студентів

Змістовий модуль 3. *Форми організації навчання та навчально-пізнавальної діяльності у ЗВО*

Тема 5. *Основні форми організації пізнавальної діяльності студентів у ЗВО*

Роль різноманітних форм організації пізнавальної діяльності студентів у здійсненні навчального процесу. Фронтальна робота. Групова робота. Колективна робота. Парна робота. Індивідуальна й індивідуалізована робота. Умови використання ФОПД під час викладання педагогічних дисциплін

Тема 6. *Лекція як основна форма викладу навчального матеріалу у ЗВО. Особливості семінарських, практичних, лабораторних занять педагогічного спрямування*

Характерні особливості лекції. Види лекцій. Основні етапи підготовки лекції. Проведення лекційного заняття. Способи вдосконалення лекції як основної форми організації навчання у ЗВО.

Навчальні заняття з домінуючою діяльністю студентів. Семінарське заняття як форма організації навчання. Методика підготовки та проведення різних видів семінарів із фахових дисциплін. Практичні заняття як основна форма домінуючої діяльності студентів. Методичні основи проведення практичних занять. Специфіка проведення лабораторних занять із фахових дисциплін. Вимоги до складання плану-конспекту практичного, семінарського, лабораторного заняття.

Змістовий модуль 4. *Методи, прийоми, засоби навчання, контролю, практичної підготовки та науково-дослідної роботи студентів*

Тема 7. *Основні методи, прийоми та засоби навчання під час вивчення педагогічних дисциплін*

Особливості класифікації методів навчання. Методи навчання у вивченні педагогічних дисциплін. Прийоми у навчанні під час семінарських і практичних занять. Засоби навчання, їх функції та різновиди. Використання підручників, навчальних посібників, монографій і книг як засобів навчання. Різновиди наочності у викладанні педагогічних дисциплін. Можливості ТЗН як засобу навчання у ЗВО. Використання електронних засобів навчання в процесі викладання педагогічних дисциплін.

Тема 8. Контроль й оцінювання знань студентів. Організація самостійної, науково-дослідної роботи студентів. Методика організації педагогічних практик у процесі фахової підготовки

Поняття про контроль, його структуру та функції. Види, форми, методи та прийоми контролю. Тестування у ході вивчення педагогічних дисциплін. Варіативність підходів до оцінювання знань студентів. Дидактичні вимоги до застосування контролю й оцінювання знань. Особливості самостійної роботи студентів у ЗВО. Види самостійної навчальної роботи студентів. Роль науково-дослідної роботи студентів у фаховій підготовці. Індивідуальні завдання та написання рефератів й есе як початок науково-дослідної роботи студентів. Проведення науково-практичних студентських конференцій і педагогічних олімпіад. Роль різних видів практик у професійній підготовці педагога.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л.	прак т.	сам. роб.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. <i>Методологічні основи викладання фахових навчальних дисциплін у процесі підготовки здобувачів у закладі вищої освіти</i>				
Тема 1. Методика викладання педагогічних дисциплін як наука та навчальна дисципліна	7	2	2	3
Тема 2. Зміст фахової підготовки педагога у закладі вищої освіти	8	2	2	4
Разом за змістовим модулем 1	15	4	4	7
Змістовий модуль 2. <i>Дидактичні основи викладання фахових навчальних дисциплін у процесі підготовки здобувачів у закладі вищої освіти</i>				
Тема 3. Загальнодидактичні засади процесу навчання у закладі вищої освіти	7	2	2	3
Тема 4. Організаційні особливості процесу навчання в умовах ЗВО. Викладачі та студенти як суб'єкти освітнього процесу ЗВО	8	2	2	4
Разом за змістовим модулем 2	15	4	4	7
Змістовий модуль 3. <i>Форми організації навчання та навчально-пізнавальної діяльності у ЗВО</i>				
Тема 5. Основні форми організації пізнавальної діяльності студентів у ЗВО	7	2	2	3
Тема 6. Лекція як основна форма викладу навчального матеріалу у ЗВО. Особливості семінарських, практичних, лабораторних занять педагогічного спрямування	8	2	2	4
Разом за змістовим модулем 3	15	4	4	7
Змістовий модуль 4. <i>Методи, прийоми, засоби навчання, контролю, практичної підготовки та науково-дослідної роботи студентів</i>				
Тема 7. Основні методи, прийоми та засоби навчання під час вивчення педагогічних дисциплін	7	2	2	3
Тема 8. Контроль й оцінювання знань студентів. Організація самостійної, науково-дослідної роботи студентів. Методика організації педагогічних практик у процесі фахової підготовки	8	2	2	4
Разом за змістовим модулем 4	15	4	4	7
Змістовий модуль 5. <i>Підсумковий контроль</i>				
Разом за змістовим модулем 5	30			30
Усього годин	90	16	16	58

5. Теми лекційних занять

№ теми	Назва теми	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. <i>Методологічні основи викладання фахових навчальних дисциплін у процесі підготовки здобувачів у закладі вищої освіти</i>		
1	Тема 1. Методика викладання педагогічних дисциплін як наука та навчальна дисципліна	2
2	Тема 2. Зміст фахової підготовки педагога у закладі вищої освіти	2
	Разом за змістовим модулем 1	4
Змістовий модуль 2. <i>Дидактичні основи викладання фахових навчальних дисциплін у процесі підготовки здобувачів у закладі вищої освіти</i>		
3	Тема 3. Загальнодидактичні засади процесу навчання у закладі вищої освіти	2
4	Тема 4. Організаційні особливості процесу навчання в умовах ЗВО. Викладачі та студенти як суб'єкти освітнього процесу ЗВО	2
	Разом за змістовим модулем 2	4
Змістовий модуль 3. <i>Форми організації навчання та навчально-пізнавальної діяльності у ЗВО</i>		
5	Тема 5. Основні форми організації пізнавальної діяльності студентів у ЗВО	2
6	Тема 6. Лекція як основна форма викладу навчального матеріалу у ЗВО. Особливості семінарських, практичних, лабораторних занять педагогічного спрямування	2
	Разом за змістовим модулем 3	4
Змістовий модуль 4. <i>Методи, прийоми, засоби навчання, контролю, практичної підготовки та науково-дослідної роботи студентів</i>		
7	Тема 7. Основні методи, прийоми та засоби навчання під час вивчення педагогічних дисциплін	2
8	Тема 8. Контроль й оцінювання знань студентів. Організація самостійної, науково-дослідної роботи студентів. Методика організації педагогічних практик у процесі фахової підготовки	2
	Разом за змістовим модулем 4	4
Усього годин		16

6. Теми практичних занять

№ теми	Назва теми	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. <i>Методологічні основи викладання фахових навчальних дисциплін у процесі підготовки здобувачів у закладі вищої освіти</i>		
1	Тема 1. Методика викладання педагогічних дисциплін як наука та навчальна дисципліна	2
2	Тема 2. Зміст фахової підготовки педагога у закладі вищої освіти	2
	Разом за змістовим модулем 1	4
Змістовий модуль 2. <i>Дидактичні основи викладання фахових навчальних дисциплін у процесі підготовки здобувачів у закладі вищої освіти</i>		
3	Тема 3. Загальнодидактичні засади процесу навчання у закладі вищої освіти	2

4	Тема 4. Організаційні особливості процесу навчання в умовах ЗВО. Викладачі та студенти як суб'єкти освітнього процесу ЗВО	2
	Разом за змістовим модулем 2	4
Змістовий модуль 3. <i>Форми організації навчання та навчально-пізнавальної діяльності у ЗВО</i>		
5	Тема 5. Основні форми організації пізнавальної діяльності студентів у ЗВО	2
6	Тема 6. Лекція як основна форма викладу навчального матеріалу у ЗВО. Особливості семінарських, практичних, лабораторних занять педагогічного спрямування	2
	Разом за змістовим модулем 3	4
Змістовий модуль 4. <i>Методи, прийоми, засоби навчання, контролю, практичної підготовки та науково-дослідної роботи студентів</i>		
7	Тема 7. Основні методи, прийоми та засоби навчання під час вивчення педагогічних дисциплін	2
8	Тема 8. Контроль й оцінювання знань студентів. Організація самостійної, науково-дослідної роботи студентів. Методика організації педагогічних практик у процесі фахової підготовки	2
	Разом за змістовим модулем 4	4
Усього годин		16

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ теми	Назва теми	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. <i>Методологічні основи викладання фахових навчальних дисциплін у процесі підготовки здобувачів у закладі вищої освіти</i>		
1	Методика як предметна дидактика	3
2	Система стандартів вищої освіти України.	2
2	Текстове відображення змісту навчальних дисциплін.	2
	Разом за змістовим модулем 1	7
Змістовий модуль 2. <i>Дидактичні основи викладання фахових навчальних дисциплін у процесі підготовки здобувачів у закладі вищої освіти</i>		
3	Домінуючі типи навчання у ЗВО.	3
4	Студент як об'єкт і суб'єкт освітнього процесу.	2
4	Взаємовідносини викладачів і студентів	2
	Разом за змістовим модулем 2	7
Змістовий модуль 3. <i>Форми організації навчання та навчально-пізнавальної діяльності у ЗВО</i>		
5	Умови використання ФОПД під час викладання педагогічних дисциплін.	3
6	Методичні основи проведення практичних занять.	2
6	Специфіка проведення лабораторних занять із фахових дисциплін.	2
	Разом за змістовим модулем 3	7
Змістовий модуль 4. <i>Методи, прийоми, засоби навчання, контролю, практичної підготовки та науково-дослідної роботи студентів</i>		

7	Використання електронних засобів навчання в процесі викладання педагогічних дисциплін.	3
8	Тестування у ході вивчення педагогічних дисциплін.	2
8	Види самостійної навчальної роботи студентів.	2
	Разом за змістовим модулем 4	7
Змістовий модуль 5. Підсумковий контроль		30
	Разом за змістовим модулем 5	30
Усього годин		58

8. ВИДИ КОНТРОЛЮ І СИСТЕМА НАКОПИЧЕННЯ БАЛІВ

№ змістового модуля	Вид контролю	Кіл-ть балів
ПОТОЧНИЙ		
1	1. Проаналізувати стан вищої освіти в Україні сьогодні: проблеми і перспективи. 2. Визначити особливості основних типів ЗВО та охарактеризувати рівні та ступені, за якими здійснюється підготовка фахівців у них згідно із Законом України «Про вищу освіту». 3. Розробити власний варіант модульної структури обраної педагогічної навчальної дисципліни. 4. Презентувати модель власного сучасного підручника, який здатен оптимально донести до студента зміст навчання	10
	Тестування	5
2	1. Підготувати есе на тему «Чому _____ (вказати яким саме) типам навчання я надав би перевагу у власній викладацькій діяльності». 2. Визначити основні форми навчання відповідно до Закону України «Про вищу освіту». Обґрунтувати переваги та недоліки кожної з них. 3. Обґрунтувати необхідність застосування кредитно-модульної системи навчання у вищій освіті в Україні. 4. Запропонувати власну типізацію студентів. Обґрунтувати її критерії. 5. Визначити основні шляхи створення атмосфери психологічної підтримки студентів	10
	Тестування	5
3	1. Розробити детальний алгоритм підготовки та проведення викладачем колективної (групової чи парної) форми організації навчальної діяльності студентів. 2. Розробити основні вимоги до читання лекції. 3. Підготувати фрагмент лекції з будь-якої педагогічної дисципліни. 4. Розробити орієнтовний конспект семінарського заняття (навчальний диспут, оксфордські дебати, мозковий штурм) за обраною педагогічною дисципліною.	10
	Тестування	5

4	1. Обґрунтувати взаємозалежність між вибором методу навчання і рівнем засвоєння навчального матеріалу студентами. 2. Проаналізувати можливості комп'ютерної і цифрової техніки як засобу викладання. 3. Аргументувати власне судження щодо конфіденційності (чи гласності) оцінки. 4. Запропонувати тематику курсових і кваліфікаційних робіт (по 5 тем) для студентів. 5. Розробити пам'ятку для студентів щодо організації самостійної роботи.	10
	Тестування	5
<i>Загалом за поточним контролем</i>		60
ПІДСУМКОВИЙ		
	Залік, у т.ч.	40
	<i>Тестування у системі Moodle</i>	20
	Завдання на вибір 1 варіант Складання плану-конспекту лекційного та практичного заняття з будь-якої фахової дисципліни. Вимоги: правильне визначення мети занять; добір змісту занять; врахування вимог діяльнісного підходу; різноманітність методів, прийомів, засобів навчання, ФОПД; логічність, послідовність викладення матеріалу. 2 варіант Написання та публікація тез за тематикою навчальної дисципліни.	20
Разом:		100

За наявності сертифікату (свідоцтва, програми тощо) про проходження онлайн-курсу, тренінгу, вебінару, курсу підвищення кваліфікації та ін. з тематики (однієї з тем, змістового модуля) навчальної дисципліни залежно від кількості прослуханих годин (здобутих кредитів) здобувачу може бути нараховано до 50 балів. Дотичність тематики, відповідність досягнутих результатів навчання та кількість додаткових балів визначається викладачем. Документи, що підтверджують участь здобувача у відповідних заходах, мають бути подані викладачу до початку сесії.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		

FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Модуль 1

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навч.-метод. посіб. для викл., асп., студ. магістратури. Київ : Кондор, 2008. 272 с.
2. Дроздова І. П. Навчальний посібник з курсу «Методика викладання, педагогіка та психологія вищої школи». Харків : ХНАМГ. 2008. 142 с.
3. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
4. Крикун О.О. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 236 с.
5. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 488 с.
6. Малихін О. В. Методика викладання у вищій школі. Київ : КНТ. 2014. 262 с.
7. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. Київ : КНТ, 2014. 262 с.
8. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. Київ : Центр учбової літератури.
9. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. Київ : Академвидав. 2006. 352 с.

Модуль 2

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навч.-метод. посіб. для викл., асп., студ. магістратури. Київ : Кондор, 2008. 272 с.
2. Біляковська О. О. Дидактика вищої школи. Львів : ЛНУ ім. І. Франка. 2013. 360 с.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
4. Дроздова І. П. Навчальний посібник з курсу «Методика викладання, педагогіка та психологія вищої школи». Харків : ХНАМГ. 2008. 142 с.
5. Зубцова Ю. Є., Степаненко О. М. Формування інноваційності як ключової компетентності майбутнього педагога Нової української школи. *Педагогіка вищої школи: досвід і тенденції розвитку*: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (25 жовтня 2022 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2022. С. 12-14.
6. Зубцова Ю.Є. Формування фахових компетентностей студентів шляхом застосування діяльнісного підходу в освітньому процесі. *Педагогіка вищої школи: досвід і тенденції розвитку*: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Запоріжжя, 11 травня 2018 року). Запоріжжя, 2018. С. 48-50.
7. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
8. Крикун О.О. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 236 с.
9. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 488 с.

10. Малихін О. В. Методика викладання у вищій школі. Київ : КНТ. 2014. 262 с.
11. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. Київ : КНТ, 2014. 262 с.
12. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. Київ : Центр учбової літератури. 2007. 232 с.
13. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. Київ : Академвидав. 2006. 352 с.
14. Ярошук Л. Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти : навчальний посібник. Луцьк, 2010. 308с.

Модуль 3

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія. Київ : Либідь, 1998. 560 с.
2. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навч.-метод. посіб. для викл., асп., студ. магістратури. Київ : Кондор, 2008. 272 с.
3. Біляковська О. О. Дидактика вищої школи. Львів : ЛНУ ім. І. Франка. 2013. 360 с.
4. Дроздова І. П. Навчальний посібник з курсу «Методика викладання, педагогіка та психологія вищої школи». Харків : ХНАМГ. 2008. 142 с.
5. Зубцова Ю.Є. Структура навчального заняття у вищому педагогічному закладі в контексті реалізації діяльнісного підходу. Інноваційні технології професійної підготовки майбутніх педагогів у контексті компетентнісного підходу: матеріали Регіональної науково-практичної інтернет – конференції (м. Дніпропетровськ, травень 2016). Дніпропетровськ, 2016. URL: <http://konferenciya-dpkdnu.jimdo.com/2016/05/25/новая-статья-блога/637823925>
6. Зубцова Ю. Є. Підвищення пізнавальної активності студентів вищих навчальних закладів засобами технології розвитку критичного мислення. *Актуальні дослідження в соціальній сфері*: матеріали десятої міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 17 листопада 2017 р.). Одеса, 2017. С. 206-208.
7. Зубцова Ю. Є., Нудьга Ю. Особливості викладання педагогіки у процесі підготовки сучасного вчителя початкових класів. *Педагогіка вищої школи: досвід і тенденції розвитку*: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (21 березня 2019 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя, 2019. С. 79-80.
8. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
9. Крикун О.О. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 236 с.
10. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 488 с.
11. Малихін О. В. Методика викладання у вищій школі. Київ : КНТ. 2014. 262 с.
12. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. Київ : КНТ, 2014. 262 с.
13. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. Київ : Центр учбової літератури. 2007. 232 с.
14. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. Київ : Академвидав. 2006. 352 с.

Модуль 4

1. Біляковська О. О. Дидактика вищої школи. Львів : ЛНУ ім. І. Франка. 2013. 360 с.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
3. Вітвицька, С С. Практикум з педагогіки вищої школи : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 398 с .

4. Дроздова І. П. Навчальний посібник з курсу «Методика викладання, педагогіка та психологія вищої школи». Харків : ХНАМГ. 2008. 142 с.
5. Зубцова Ю. Є. Підвищення пізнавальної активності студентів вищих навчальних закладів засобами технології розвитку критичного мислення. *Актуальні дослідження в соціальній сфері*: матеріали десятої міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 17 листопада 2017 р.). Одеса, 2017. С. 206-208.
6. Зубцова Ю. Є., Нудьга Ю. Особливості викладання педагогіки у процесі підготовки сучасного вчителя початкових класів. *Педагогіка вищої школи: досвід і тенденції розвитку*: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (21 березня 2019 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя, 2019. С. 79-80.
7. Зубцова Ю.Є. Формування фахових компетентностей студентів шляхом застосування діяльнісного підходу в освітньому процесі. *Педагогіка вищої школи: досвід і тенденції розвитку*: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Запоріжжя, 11 травня 2018 року). Запоріжжя, 2018. С. 48-50.
8. Крикун О.О. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 236 с.
9. Кротюк В. А., Щокіна К. О., Яндола К. О. Педагогічні технології та методи навчання у схемах і таблицях : навч.-метод. посіб. Харків : ХНУПС ; Колегіум, 2019. 98 с.
10. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 488 с.
11. Малихін О. В. Методика викладання у вищій школі. Київ : КНТ. 2014. 262 с.
12. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. Київ : КНТ, 2014. 262 с.
13. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. Київ : Центр учбової літератури. 2007. 232 с.
14. Січкарук О. Інтерактивні методи навчання у вищій школі. Київ : Таксон. 2006. 88 с.
15. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. Київ : Академвидав. 2006. 352 с.
16. Ярошук Л. Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти : навчальний посібник. Луцьк, 2010. 308с.
17. Sushchenko L., Zubtsova Yu. Dominant Features of Moral and Ethical Character of Teachers' Professional Training in Tertiary Institutions. *Інноваційна педагогіка*. Одеса : ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій», 2019. Вип 17. С. 154 – 157.
18. Sushchenko L., Gladysh M., Zubtsova Y., Sushchenko R., Kniazian M. Organization of Research Work of Future Pedagogues in Higher Education Institutions: Experiential Learning Results. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*. 2020. Vol. 12. № 1. С. 265-290.
19. Sushchenko L., Gladysh M., Zubtsova Y., Andryushchenko O., Soloviova T., Tomchenko M. Targeted guidelines of personal and professional self-development of teachers: implementation of the experimental program. *AD ALTA. JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY RESEARCH*. 2022. Vol. 12. Issue 2. Special issue XXVIII. P. 153-162. URL: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120228/papers/A_27.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Затверджені стандарти вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzheni-standarti-vishoyi-osviti>
2. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Про вищу освіту: Закон України № 76-VIII від 28.12.2014. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL : <https://mon.gov.ua/ua>